

Таємниця Замкової гори. Легенда Мукачівського замку

Олександр Гаврош

Було се за давніх часів, коли Мукачівський замок одиноко здіймався над цілою долиною Латориці. Княжив у ньому тоді Федір Корятович, нащадок славних подільських та литовських родів. Був замок нездоланний для ворога: мури у нього камінні, вої — безстрашні, а князь — мудрий.

Одну хибу мала мукачівська твердь — води у ній не було...

І задумав князь діло доти нечуване: викопати на горі колодязь. Акурат посеред замкового подвір'я, аби був надійно схований мурами від ворожого ока. Та легко сказати небилицю. Але чи легко її сповнити?

Почали полонені лупати скелю посеред замкового подвір'я. Не один із них знайшов свою смерть від роботи непосильної, бо ж замкова гора — тверда, мов криця. Старі люди переказують, що сам сатана луснув тут спересердя довбнею. Та так, що аж із землі гора вибила.

Поволі пробиваються в'язні під землю, та князь — невблаганний. "Копайте, нещасники!" — гукає невільникам зі свого вікна, і ті важко брязкають об камінь кайданами. Не місяць і не два ся мука тривала. Надарма кажуть, що Мукачево від слова "мука" пішло. Вже й молодша донька князя на ноги зіп'ялася, а посеред замку щодень гупають чекани та кувалди.

Нарешті прокопали турки цілу Замкову гору. Ось-ось має вдарити водиця кринична. Міряє кроками князь подвір'я в нетерплячці. Чекає радісної вістки з глибокого колодязя. Дослухається до ударів підземних. Та ба — тільки землю мішками тягнуть звідтам.

"Що за мара? — дивується князь. — Невже стільки часу і сил поклали даремно?!".

Минув день. За ним — другий, третій...

"Щось тут не так, — шепочеться замкова челядь по кутках. — Се заклята гора. Її сам нечистий заклav. Не слід було у горі колодязь копати".

Дійшли сі поголоски й до князя. Задумався Федір Корятович. Твердо задумався.

— Що робити? — питає він першого радника. — А як справді ся гора заклята?

— Не рубай з плеча, світлий князю! — шепоче той на вухо своєму повелителю. — Оголоси між чесним народом, що тому, хто добуде воду з колодязя, даси цілу гору червленого золота!

— Гору золота? — недовірливо крутить князь пишного вуса. — За таку красну ціну я сам під землю полізу.

Але старого радника послухав і оголосив свій княжий наказ. Роз'їхалися вістові по всіх усядах, аби на майданах і торговицях сповістити про дивне бажання мукачівського володаря.

Стали приходити до замку різні мудрагелі, аби воду з-під гори викликати. Та нікому се диво дивнеє не вдавалося.

Аж раз заявився перед княжі очі дідок хирлявенький. Сам маленький, чорненький, худенький, як перст, а очиці так і бігають.

— То правду кажуть, світлий князю, що як у колодязі вода з'явиться, то ти гору червленого золота даси? — трясє дідок ріденькою борідкою.

— А ти сумніваєшся у слові княжому? — нахмурився Корятович у кафтані з важкого жовтого шовку.

— Тільки хотів від тебе почути обіцянку, — заусміхався дідок, мнучи в руках запорошену шапку.

— Буде тобі гора золота! Буде! Але тоді, як нап'юся води зі свого колодязя! — схрестив руки на грудях князь.

— От і славно! — потер задоволено долоньки дідок.

А тоді попросив обв'язати його мотузками й опустити в колодязь. Нічого з собою під землю не взяв, лише порожній глек. Довго звід-там нічого не було чути. Та раптом — як гримне, як двигне, як загурчить десь на великій глибині! Аж курява здійнялася над колодязем.

— Що за дідько! — лається князь посеред хмари пилуки.

— Шкода старого! Мабуть, камінням засипало, — перегукуються дужі дружинники, тримаючи через плечі мотузки, якими дідка під землю спускали.

— Агов! — крикнув князь у колодязь. — Старий, ти ще живий?

— Живий, живий, князю! — ледь почулося звідти. — Хай твої люди тягнуть мене нагору!

— Ти диви, — задумався Корятович, — такий дрібний, а живучий! Витягли дружинники дідуру з колодязя. Той обтріпався з пороку

і йде просто до князя.

— Ти ачей за золотом? — примружив мукачівський володар око.

— Авжеж! — не звертає уваги на княжеві кпини дідок і простягає глечика. — Пий, світлий князю, водицю зі своєї криниці!

— Що?! — здивувався Корятович.

Схопив посудину, надпив. Так і є — підземна водиця, крижана, аж зуби ломить.

— Вітаю тебе, князю, що відтепер маєш замок неприступний! — усміхається дідок. — От тільки коли мені за горою червленого золота прийти?

Насупився князь, як грозова хмара. Наказав перевірити, чи справді в колодязі вода з'явилася.

— Так, світлий князю! — весело гукають дружинники, тягнучи нагору повні відра.

Та не радісний мукачівський володар. Сидить, вус покусує. Щось шепоче йому на вухо перший радник.

— Прийдеш завтра, старий, — каже Корятович нарешті дідкові. — Буду тебе чекати на горі Ловачці.

Та й показує рукою на сусідню гору заліснену.

— Як скажеш, князю! — вклонився той, одягнув потерту шапчину та й поплентався за браму.

— Ану прослідіть за ним! — гукнув князь до дружинників. — Хочу знати про нього все: хто такий, з якого роду-племені, чим дихає і звідки таку хитру штуку вміє.

Та нічого не дізналися княжі вивідувачі, бо старець за воротами зник, мов у повітрі розтанув.

Другого дня поїхав Федір Корятович зі своїм першим радником та дружинниками на Ловачку. Біля великого каменя їх вже дожидав дідок. Сидить, сперши голову на ціпок-закарлюку.

— Дай Боже здоров'я, світлий князю! — здіймає потерту шапку стариган.

— Дай Боже і тобі! — хмуриться мукачівський володар.

— Чи смакує тобі водиця з криниці? — посміхається дідок.

— Добра вода тече під моїм замком, — мовить князь, але з коня не злізає.

— То де обіцяна гора золота? — примружує око дідок.

— Та ж ось вона! — кидає Корятович монету червленого золота на Ловачку.

— Що?! — обурився дідок. — Ти обдурив мене!

— Не мудруй, старий! — гукає княжів перший радник, хапаючись за меч харалужного. — Маєш тут і гору, і золото! Князь своє слово дотримав. А якщо тобі щось не до вподоби, то гляди, аби свої кістки цілими додому доніс.

— Е, князю, погане ти діло вчинив! — не вгавав дідок. — Не будеш ти більше сеї водиці пити! Ні ти, ані твої діти! Не гоже зачіпатися з тими, хто сильніший за тебе!

— Що ти собі дозволяєш, нікчемо! — гарикнув перший радник. — Ану взяти сього дурисвіта! — скомандував він дружинникам.

Корятович тільки мовчав у задумі.

Спішилися вої і кинулися до старця, а той кляв князя, на чому світ стоїть, і присягав, що затямить сей день мукачівський володар довіку. Тільки хотіли схопити дружинники дідка в свої лапища, як той мов крізь землю провалився.

— Свята Маріє! — перехрестився перший радник. — Се нечестивий був, князю!

Очманілі дружинники й собі зашепотіли молитви, роззираючись довкола.

— Їдьмо звідси! — скомандував Корятович, і військо притьмом пустилося до замку.

Про те, що се справді був дідько, скоро дізналося все Мукачево. Бо вода, як раптово з'явилася на Замковій горі, так несподівано й зникла.

— Се заклята гора! — шепотівся народ по торговицях. — Чортяка хотів князя здурити, та не вийшло!

— Еге! Наш Корятович сам дідька вартує!

Як би там не було, все залишилося по-старому: нечистий — без золота, а Замкова гора — без колодязя. Точніше, колодязь був, та геть пересохлий. Навчений бідою князь не схотів його далі копати, добре пам'ятаючи погрози пекельника...